

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 5. Utrùm Relationes ad intra sint de perfectiones, & quales sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

3. Cernitur realis numerus in essentia, ratione scilicet relationum, quas includit. Quod est contra Toletanum 11. in professione fidei, ubi sic ait: *In relatione personarum numerus cernitur; in divinitatis vero substantia quid enumeratum sit, non comprehenditur.*

4. Denique, qualibet trium personarum non est tota essentia. Quod est contra Later, IV. cap. 2. ubi ita habet: *Qualibet trium personarum est illa res, videlicet substantia, essentia seu natura divina. Ergo, &c.*

Obj. 1. Ex S. Thoma q. 27. a. 2. ad 3. paternitas & filio includuntur in esse divino. Ergo sunt de conceptu essentiae. *R. dist. ant.* Paternitas & filio includuntur in esse divino adaequatè sumpto, seu in esse Dei, ut unus & trinus est, *C. ant.* Includuntur in esse divino inadaequatè sumpto, seu in esse Dei, ut unus est, *N. ant.* & conseq.

Obj. 2. Essentia divina est tota ratio esse divini adaequatè sumpti. Ergo relationes ad intra sunt partes essentiales, & consequenter sunt de conceptu essentiae. *Neg. ant. Probabis.* Ens simplicissimum debet habere unicam essentiam, quae sit ratio totius esse ipsius. Sed Deus est ens simplicissimum. Ergo, &c. *R.* Deum sic esse ens simplicissimum, ut tamen sit realiter trinus. At non est trinus realiter per essentiam, quae tribus personis communis est, sed per relationes ad intra invicem oppositas. Unde esse divinum adaequatè sumptum, praeter essentiam dicit relationes ad intra, quae cum essentia constituunt Deum unum & trinum, & consequenter esse divinum adaequatè sumptum.

Obj. 3. Haec praedicatio, Deus est Pater, Filius, & Spiritus sanctus, non est accidentaliter. Ergo est essentialiter. Ergo Pater v. g. quia pater, & consequenter paternitas, est aliquid essentialiter, & de conceptu essentiae. *R.* praedicationem illam, Deus est Pater, Filius, & Spiritus sanctus, neque accidentalem, neque essentialiter esse, sed esse substantialem, per substantialem intelligendo quicquid pertinet ad constitutionem suppositi, quod est totum substantiale. Itaque paternitas est aliquid substantiale non quod constituat Deum in esse Dei; hoc enim facit sola essentia; sed quod constituat Deum in esse talis suppositi, nempe in esse Patris. Unde paternitas est non pars essentiae, sed pars virtualis suppositi.

Resp. II. Essentia divina non est de conceptu relationum ad intra, & ita relationes ad intra perfecte praecindunt ab essentia divina.

Prob. Idem iudicium esto de omnibus relationibus ad intra, ac de filiatione. Sed essentia divina non est de conceptu filiationis. Ergo, &c. *Prob. min.* Si essentia divina est de conceptu filiationis, filio etiam formaliter sumpta, est in recto ipsa essentia divina. Falsum conseq. Ergo, &c. *Prob. min.* Si filio etiam formaliter sumpta, est in recto ipsa essentia divina, filio non potest produci, quin producat essentia divina. Falsum conseq. Ergo, &c.

Obj. 1. Filiatio v. g. est modus essentiae divinae. Sed modus etiam in sensu formali est subiectum, quod modificat. *R.* minorem veram esse de modo puro, qui subiecto non superaddit entitatem propriam: falsam verò de modo non puro, qui entitatem propriam superaddit subiecto modificato. Filiatio autem est modus non purus essentiae divinae: nam superaddit essentiae divinae entitatem propriam relativam, quamvis ab ea realiter indistinctam. 1. Superaddit essentiae entitatem propriam: nam propriè producit; nihil autem propriè producit, nisi entitas. 2. Haec entitas relativa, quam superaddit essentiae, non distinguitur ab ea realiter, quia in divinis omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio. At filio nulla habet oppositionem cum essentia.

Obj. 2. Paternitas, filio, & spiratio passiva sunt substantiae propriae & connaturales personarum divinarum. Sed substantia propria & connaturalis includit naturam substantem. Ergo, &c. *R.* minorem veram esse in creatis, in quibus substantia nihil aliud est quam natura, ut completa ultimò, &

terminata se ipsa; falsam verò in divinis, in quibus substantia superaddit naturae entitatem propriam relativam; cum vel sit principium formale proximum productionis ad intra, vel terminus ejus formalis, quorum neutrum esse potest natura formaliter sumpta.

Obj. 3. Paternitas est fecunditas communicandi naturam divinam. At paternitas non potest esse fecunditas communicandi naturam divinam, nisi includat eam formaliter. Ergo, &c. *R. neg. min.* Nam ut paternitas possit communicare naturam divinam, satis est quod eam habeat virtualiter, quatenus est vis productiva termini, qui essentialiter est idem realiter cum natura divina.

Obj. 4. Filius est Deus vi productionis suae. At non est Deus vi productionis suae, nisi quia filio, ratione cuius producit, est quidditative essentia divina, & consequenter nisi quia filio includit formaliter essentiam divinam. Ergo, &c. *R. neg. min.* Itaque Filius est Deus vi productionis, quia vi productionis est consubstantialis principio producenti. Est autem, vi productionis, consubstantialis termino producenti, quia Filius est per se idem realiter cum substantia producentis.

Obj. 5. Ex Patribus communia includuntur in conceptu propriorum, Ergo essentia includitur in conceptu relationum. *R. neg. conseq.* Nam Patres loquuntur de propriis in concreto, hoc est de personis divinis completè sumptis, quarum qualibet sic sumpta, praeter proprietatem relativam, includit essentiam omnibus communem. *Dices.* Ex Concilio Rhemensis paternitas est deitas. *R.* paternitatem esse deitatem realiter, non formaliter.

Obj. 6. Si paternitas, idem dic de aliis relationibus, praecindit ab essentia divina, essentia divina est in potentia ad paternitatem, & ab illa determinabilis. Falsum conseq. Ergo, &c. *R.* essentiam divinam esse in potentia virtuali ad paternitatem, & ab illa determinabilem virtualiter, in quantum propter virtutem amplitudinem entitatis divinae, essentia & paternitas aequivalent duobus realiter distinctis: quorum unum esset potentia, & alterum actus; unum determinabile, & alterum determinativum.

ARTICULUS V.

Utrum Relationes ad intra sint perfectiones, & aequales sint.

R. Esp. I. Relationes ad intra, etiam formaliter sumptae, & secundum id quod virtualiter superaddunt essentiae divinae, sunt verò, reales & positivae perfectiones.

Prob. Quia Relationes ad intra formaliter sumptae, vel sunt principia quaedam agendi praestantissima, ut paternitas & spiratio activa, vel termini formales, producti à praestantissimis illis principiis, ut filio & spiratio passiva. At principia praestantissimarum productionum, & praestantissimarum illarum productionum termini formales, non possunt non esse maximae perfectiones. Ergo &c. Hinc S. Basilii lib. 2. contra Eunomium dicit, *bonum & pulchrum esse divinae beatitudini Patrem esse.* Et S. Cyrillus lib. 2. Thesauri cap. 1. *non posse esse perfectam deitatem, nisi filium habeat, & fructum ex se pariat.*

Obj. 1. Unica est in Deo perfectio, non plures realiter, Ergo, &c. *R.* in Deo unicam esse realiter perfectionem absolutam, sed esse plures relativas, realiter distinctas & diversas, ut probatur est, & docent Patres. Unde cum dicunt unicam esse in Deo perfectionem, intelligendi sunt de perfectione absoluta.

Obj. 2. Si relationes ad intra sunt perfectiones, est aliqua perfectio in Patre, quae non est in Filio, nempe paternitas. *R.* paternitatem non esse in Filio formaliter; alioqui Filius esset etiam Pater; sed esse aequivalenter, quia filio aequivaleret paternitati, hoc est, tam bona est Filio, quam paternitas Patri. Et verò filia-

Utrum relationes ad intra propriam habeant existentiam.

filiatio in divinis tantam habet excellentiam, quantum habet paternitas: nam & essentialiter idem est realiter cum divinitate, sicut paternitas; & sic est à paternitate, ut tamen ab illa non dependeat, & tam habeat ab intrinseco necessitatem absolutam existendi, quam illa.

Obj. 3. Si relationes ad intra sunt perfectiones, plus perfectionis est in tribus personis simul sumptis, quam in una. *R. dist. seq.* Plus est perfectionis absoluta in tribus personis simul sumptis, quam in una. *N.* Nam unica numero est perfectio absoluta in tribus personis. Plus est perfectionis relativæ, *C. At inquires.* S. Augustinus lib. 6. de Trin. cap. 8. dicit: *Tantus est solus Pater, vel solus Filius, vel solus Spiritus sanctus, quantus est simul Pater, & Filius, & Spiritus sanctus.* Ergo ex S. Augustino, non est plus perfectionis etiam relativæ in tribus personis simul, quam in una. *R. neg. conseq.* Nam S. Augustinus dicit tantum esse solum Patrem, vel solum Filium, vel solum Spiritum sanctum, quantus est Pater, Filius & Spiritus sanctus, quia tantum est perfectionis absoluta, puta potentia, & sapientia, in una persona, quantum in tribus simul.

Obj. 4. Si relationes ad intra sunt perfectiones, Pater, idem dicitur Filio, est perfectior Spiritu sancto: nam Pater duplicem habet relationem, paternitatem scilicet & spirationem activam; & una ex illis, nempe spiratio activa, æqualis est relationi, quam habet Spiritus sanctus, nempe spirationi passiva; proindeque Pater superat Spiritum sanctum paternitate. *R. neg. seq. Ad prob. R.* spirationem passivam æqualem esse paternitati & spirationi activæ simul sumptis, & spirationem passivam tam bonam esse Spiritui sancto, quam paternitas & spiratio activa simul sumptæ, bonæ sunt Patri: unde in divinis tam perfectum est esse spiratum, quam esse patrem & spiratorem. *At inquires.* Si spiratio passiva æqualis est paternitati & spirationi activæ simul sumptis, melior est sola paternitate. *R.* paternitatem & spirationem activam esse unam & eandem entitatem relativam in Patre, cui æqualis est entitas relativa, quæ est in Spiritu sancto, nempe spiratio passiva. Unde sequitur tantum, quod entitas relativa, quæ est in Patre, inadæquatè sumpta, ut est paternitas, vel ut est spiratio activa, superetur ab entitate relativa, quæ est in Spiritu sancto. Quod non est inconveniens.

Resp. II. Relationes ad intra non sunt perfectiones simpliciter simplices, sed perfectiones secundum quid tantum: sunt tamen infinitæ in suo genere.

Prob. 1. pars. Quia perfectio simpliciter simplex est, quæ in nullo ente singulari, spectato præcisè ut est ens, repugnat alteri meliori, vel æquè bonæ; sic ut ens habens talem perfectionem, melius sit quolibet alio eam non habente. Atqui relationes ad intra non sunt tales: nam v. g. paternitas à supposito aliquo divino excludit filiationem æquè bonam, filiatio paternitatem, &c. Ergo, &c.

Prob. 2. pars. Quia relationes ad intra vel sunt perfectiones simpliciter simplices, vel perfectiones secundum quid tantum. Non primum. Ergo secundum.

Prob. 3. pars. Quia complementa substantialia naturæ debent proportionari naturæ, cujus sunt complementa. Sed natura divina est infinita in ratione naturæ, & relationes ad intra sunt ejus complementa substantialia. Ergo relationes ad intra debent esse, & sunt infinitæ in genere relationum. Ergo paternitas est infinita in genere paternitatis, filiatio in genere filiationis, &c. Præterea, paternitas & spiratio activa sunt principia productiva terminorum immanentium. At perfectio ejusmodi principia non possunt esse finita in Deo. Ergo nec filiatio & spiratio passiva, quæ sunt termini immanentes, correspondentes principiis illis infinitis, & infinitè agentibus: cum enim sint principia necessaria, agunt quantum possunt.

R. Esp. Relationes ad intra habent propriam existentiam relativam, virtualiter distinctam ab existentia absoluta naturæ divinæ.

Prob. Quia entitas actualis & existentia convertuntur. Sed relationes ad intra habent entitatem propriam relativam actualem, virtualiter distinctam ab entitate actuali absoluta naturæ divinæ. Ergo, &c. *Prob. min.* Relationes ad intra habent entitatem propriam relativam, virtualiter distinctam ab entitate absoluta naturæ divinæ, ut suo loco probatum. Ergo vel habent actualem, vel merè possibilem. Non secundum. Nam entitas illa est quid divinum, & absolute necessarium. Ergo primum.

Obj. Patres ponunt in Deo unicum esse, seu existere, quibus assentitur D. Thomas pluribus locis. *R.* Patres, & cum illis S. Thomam, ponere unicum esse, seu existere absolutum & communicabile, non unicum esse, seu existere relativum. Sed ex dictis hac sectione,

Collige, in Deo præter entitatem absolutam naturæ divinæ esse tres entitates relativæ inter se realiter distinctas: nam cum relationes ad intra superaddant naturæ divinæ entitates relativæ virtualiter distinctas, & ex eis tres inter se distinguantur realiter, necesse est in Deo præter entitatem absolutam naturæ divinæ agnoscere tres entitates relativæ, realiter inter se distinctas, sed naturæ divinæ identificatas, nempe paternitatem, filiationem, & spirationem passivam, quarum duabus, nempe paternitati & filiationi, identificatur entitas relativa spiratoris. Hinc

1. In Deo præter unitatem, veritatem, & bonitatem transcendentalem absolutam, sunt etiam tres unitates, tres virtutes, & tres bonitates transcendentales relativæ: nam unitas, veritas & bonitas transcendentales sunt affectiones entitatis ab ea inseparabiles. Sed in Deo est una entitas absoluta, cum tribus entitatibus relativis realiter inter se distinctis. Ergo, &c.

2. In Deo, præter unam rem absolutam, sunt etiam tres res relativæ, inter se realiter distinctæ: nam omnis entitas est res. Sed in Deo est una entitas absoluta. Ergo est una res absoluta. Item in Deo sunt etiam tres entitates relativæ, inter se realiter distinctæ. Ergo & tres res relativæ inter se realiter distinctæ.

3. In Deo, præter unam existentiam absolutam, sunt etiam tres existentia relativæ, inter se distinctæ realiter: nam entitas actualis & existentia convertuntur. Sed in Deo est una entitas actualis absoluta cum tribus entitatibus actualibus relativis, realiter inter se distinctis. Ergo, &c. Illæ autem tres existentia relativæ in Deo identificantur existentia absolute.

4. In Deo, præter æternitatem absolutam, sunt etiam tres æternitates relativæ, quia in Deo præter unam existentiam absolutam interminatam, sunt etiam tres existentia relativæ carentes principio & fine. Unde tres personæ sunt tres æterni etiam substantivè, sed cum addito, æternitate relativa. Quod non est contra Symbolum Athanasii, in quo, cum dicitur tres personas non esse tres æternos, sed unum æternum, agitur de æternitate absoluta.

Quæres, utrum etiam in Deo, præter unam essentiam absolutam, sint tres essentia relativæ. *R.* in Deo esse tres essentias relativæ, realiter inter se distinctas, si nomen essentia latè sumitur, & minùs propriè; tunc enim significat quidditatem seu rationem intrinsecam cujuslibet rei, & in Deo sunt tres quidditates relativæ, inter se distinctæ realiter. At in Deo non est nisi una essentia, eaque absoluta, si nomen essentia propriè & strictè sumitur: nam tunc essentia significat id quod est primum in toto substantiali, distinctivum illius ab omni alio, & radix proprietatum ejus: vel si nomen essentia sumitur eo sensu, quo de Deo dicitur à Conciliis: tunc enim